

det med saadanne specielle Bemærkninger, hvorved man vilde betegne en særlig Dygtighed hos Lyendet f. Ex. Dygtighed som Sædmand, eller til at passe Kreaturer eller som Rubst og deslige, der nu saa haardt savnes. Nu staar Husbonden som oftest fuldstændig hjælpeløs i saa Henseende, naar han skal fæste Lyende. Naar en Mand har en Plads ledig for en Karl, saa er det ofte Tilfældet, navnlig hvor der er flere Folk, at denne skal udføre et særligt Arbejde. Søger han f. Ex. en Sædmand, og en Karl melder sig, da oplyser hans Studsmaalsbog Intet. Spørger Husbonden da: „Er Du flink til at saae“, giver Karlen naturligvis sig selv det bedste Vidnesbyrd, og Husbonden er maaske ude af Stand til ad anden Vej at faae Oplysning (En Stemme: Attester!). Sa jeg har haft adskillige Hundrede Folk i min Æneste, men endnu har jeg aldrig set, at deres Attester betød noget i Sammenligning med tidligere Studsmaalsbøgerne! Nu sætter Husbonden en saadan Karl som Volskarl; Karlen ødelegger hans Udsæd, og Husbonden lider et Tab, der er mange Gange større end den Koft og Løn, som Karlen faar, og naar nu Karlen rejser, saa forlanger han uden videre en Paategning om, at han har tjent som Volskarl, hvilket Husbonden maa give uden at turde tilføje hans Ubrugelighed dertil, og i Genhold til et saadant, bebrager sig erhvervet Studsmaal rejser han andre Steder hen og tager atter Æneste som Volskarl. Han bliver naturligvis ikke mere end et halvt Aar hvert Sted, men det er ogsaa tilstrækkeligt for ham, til at han kan fortsætte denne Trafik, saa længe det skal være. Som sagt, man kan indvende, hvad man vil, mod Studsmaalspaategnings Upaalidelighed, saa staar det dog fast, at det for Husbonden var en Veiledning, som nu bitterlig savnes af Enhver, som har et større Lyendehold. Nu kommer den anden Indvending, man gjorde mod Studsmaal. Man sagde, at naar et stakkels Lyende har forset sig, og for denne Forseelse faar et uheldigt Studsmaal, saa er det brændemærket for hele Livet, saa kan det rejse fra Sted til Sted og maa forgyves søge Kondition; derfor bør der intet Studsmaal staa i Vogen, saa ere alle lige gode. For det Første vil jeg nu bemærke, at det er fuldstændig urigtigt, at et Lyende for en enkelt uheldig Paategning i Studsmaalsbogen behøvede at rende Landet rundt for at søge en Plads. Jeg veed endog, at Lyende, som er kommet lige fra Lugthuset, har ikke behøvet at rejse ret langt for at søge Plads. Naar Vedkommende vakte Formodningen for, at han ærlig og oprigtig ønskede at vende tilbage til den rette Vej, saa har jeg kendt ikke saa Husbonde, som beredvillig have forsogt et saadant Lyende. Men hvad der i ethvert Tilfælde er vigtigere end alt Andet, er, at det hæderlige Lyendes Anerkjendelse og det utro Lyendes Straf er en uundværlig Betingelse for Opretholdelsen af den offentlige Moralitet i Lyendeforholdene. Naar Godt og Snars gaar omkring

i Verden som lige godt, og den samvittighedsfulde opoffrende, tro Karl ikke faaer anden Anerkjendelse med paa sin Vandring end den utro Karl, som ad hvilkensomhest Vej søger at unddrage sig Opfyldelsen af sine Pligter, saa demoraliseres Lyendet, og saa have de, der have stabt en saadan Lovbestemmelse, Ansvaret derfor. Det er min fulde Overbevisning, at der er Intet, som i den Grad har været demoraliserende for Lyendet, som Affkaffelsen af Studsmaalspaategninger. Man kunde for mig have sat saa strenge Straffebestemmelser, man vilde, for at værne om den retfærdige Paategning i Studsmaalsbøgerne; men man har ikke kunnet gjøre Lyendet nogen større Ulykke, end man har gjort ved at ophæve Studsmaalspaategningen, idet man har straffet alt det hæderlige, fremadstræbende Lyende for at faaene det utro Lyende for Straf. Det er denne sidste Betragtning, jeg især gaar ud fra. Jeg veed meget godt, at den naturligvis kun vil finde meget ringe Indgang hos det ærede Flertal i dette Thing; men den skal udtales her idag, for at der under alle Omstændigheder, naar denne Sag er færdig og er bleven expederet ligesom saa mange andre i den senere Tid, kan ligge et Vidnesbyrd for, hvorvidt Lyendet har fundet virkelige Talsmænd for dets sande Interesser i dem, der bestandig tale i dets Navn.

Justitsministeren (Klein): Inden Jordemødrene blive aldeles overvaldede af Husbonde og Lyende, vilde jeg dog gjerne i Anledning af den Indstilling som foreligger fra Udvalget med Hensyn til det under Nr. 5 omtalte Andragende fra 43 Jordemødre, sige et Par Ord. Ligesom der til det ærede Thing er indkommet forskjellige Andragender fra Jordemødre, saaledes er der ogsaa allerede for længere Tid siden indkommet Andragender i lignende Retning til Justitsministeriet, og Justitsministeriet har fundet sig opfordret til at gjøre denne Sag til Gjenstand for nærmere Undersøgelse og Overveelse. Jeg kan da altsaa meddele, at der allerede for længere Tid siden er indhentet Erklæring ikke blot fra lægevidenskabelige, men ogsaa fra kommunale Myndigheder, nemlig samtlige Amtsraader heri Landet, og jeg haaber, det ikke vil vare mange Dage, inden jeg skal kunne forelægge et Lovforslag gaende ud paa noget at forbedre Vilkaarene for Jordemødrene heri Landet. — Hvad Lyendeforholdet angaar, tør jeg maaske sige, at denne Sags Vigtighed naturligvis heller ikke er undgaaet Justitsministeriets Opmærksomhed. Man havde begyndt at overveie, om der ikke kunde gjøres Noget, og da Svad, for at afhjælpe de Klager, som fremkom fra mange Sider, men man blev da foranlediget til at stille Sagen noget i Bero. Det vil nemlig maaske erindres, at der i afvigte Sommer i Anledning af en Landboubestilling i Kjøbenhavn var samlet et ikke ringe Antal Land-